

Jön az árvíz! Ez a kiáltás hangzott végig mult héten az egész országban. Emberek százezrei szívdobogva lesték a rádió máskor oly unalmasnak tűnő vízállásjelentését. Sikerül-e megfékezni? Vagy pedig a felbőszült folyó piszkos, zavaros áradata előnti a dunamenti községek egészévi fáradságos, nehéz munkájuk gyümölcsét, kis tanyáit, esetleg magát az embert is.

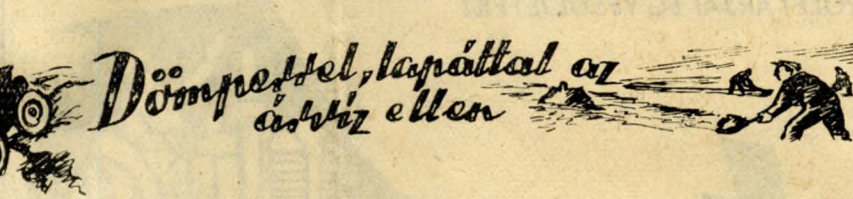
— **Nem engedjük!** — hangzott a jelszó. És megmozdult az ország. Dolgozó népünk szívének ritmusa együtt dobant a veszélyes területek lakosaival. Megindult a még soha nem látott emberáradat a Duna partjához. Emberek

százezrei ásóval, lapáttal kezükben, megfeszített izommal építették a gátakat. Eből a hatalmas, soha nem látott összefogásból gyárunk dolgozói is becsülettel kivették részüket. A gátak mentén, dömperek volánjánál is megbecsültté tették a Vörös Csillag Traktorgyár dolgozóinak nevét. Sok hős született ebben a küzdelemben.

Akik megmentették gyárunk sóderkészletét

Július 13-án a Duna alattomos hullámai először kezdték veszélyeztetni fővárosunkat. A Margitsziget pesti hídfőjénél az alsó rakterületet 10 centiméter mélységben elárasztotta a víz. Ott állt hatalmas csomóban a gyárunk által megvásárolt sóderkészlet. Az éjszaka folya-

mán a repasszáló dolgozóinak sikerült megmenteni dömperünkkel a készlet egy részét. Egész reggelig fuvarozták a gyárba. Az utolsó fordulónál már a dömperek tengelyéig ért a víz. Addig vezették munkájukat, amíg a rendőrök ezt engedték.

gadták el, mert tudták, hogy csak egy becsülettel ember fogad el veszélybe kerültektől pénzt. Azoknak inkább adni kell! Sok esetben agyig be ragadtak a parasztok szekerai ruhájukban vannak. Az elsőik voltak a védésben.

Nincs váltás

Július 16-án hajnalban már teljesen kimerültek a csütörtökön kivezényelt dömperesek. A helyzet tovább romlott, igen komoly szükség volt munkájukra. Olyan ember már nem volt gyárunkban, aki jogosítvánnyal ellátott dömpervezető lett volna. A dömperesek tovább dolgoztak. Csak a délután folyamán tudtuk leváltani őket. Ugya-

Baráth Béla, akik figyelőszolgálatot teljesítettek, rögtön kéznél voltak. Molnár László és Horváth Gyula nem törődtek azzal, hogy rendes utcai ruhájukban vannak. Az elsőik voltak a védésben.

nis a rendőrség engedélyezte, azoknak a sofőröknek a munkáját is, akik még az új KRESZ-ből nem tették le a vizsgát. Ekkor szólat meg a hangosbemondó: Akik tudnak dömper, vagy gépkocsit vezetni, gyülekezzenek a diszpécser központ előtt! Körülbelül 20 elvtárs indult el gyárunk piros autbuszán.

„Árvízvédelem”

A Szentendrére vezető úton óriási forgalmat láthattunk. A legtöbb jármű hűtőjén, oldalán, ablakán felirat volt krétával, vagy feltűnő betűkkel írva: **Árvízvédelem. Ha ilyen jármű jött, rendőrök azonnal szabadot jeleztek, az emberek félreállottak, egyéb járművek elsősegély jogot biztosítottak**

számukra. Sokszor még az új KRESZ utasításait is megszegették. A dömpereken, ahol csak egy ember foglalhat helyet, most hárman-négyen is igyekeztek a víz partjához. A rendőrök nem szóltak egy szót sem, mert tudták, hogy minden a védelem érdekében történik.

Úttalan utakon

A leváltócsoport megérkezett a Farkastorki-út 14. szám alatt lévő Földgép Vállalathoz. Az udvarokofu mindenütt javították a meghibásodott, vagy régebben szét-szedett gépeket. Mégsem innen indult el a leváltócsoport. A veszélyes helyekhez közelebb az egyik téglagyár mellett új vágatot nyitott magának a markoló ekskavátor, mellette oszlopban ott álltak dömperünk. A már kimerült traktorosok átadták helyüket az újaknak. Mivel még az új vágatot nem készült el teljesen, a Farkastorki-útról kellett még egyszer agyagot hozni. Megindult a dömperesor. Az országúton szélesebben száguldoztunk végig. Hanem utána! Meredek hegyoldalon sokszor 45 fokos lejtésű ré-

ezen a járatalan részen. Bár-ran el lehet mondani, hogy ilyen utakon vezetni a dömperet hősi énekbe való teljesítmény. A tapasztalt vezetők elmondták, hogy sok nehéz terepet megjártak már, de ilyen úton még nem voltak. A hegytetőn a markoló-ekszkavátor három markolással telerakta a billenő gépkocsit. Az út lefelé, ha lehet mondani, még nehezebb volt. A vezetők indulás előtt még-egyszer megbeszélték egymással hogyan jönnek le. A motort be kell kapcsolni és kettes sebességgel...

Lent a Dunaparton a víz már elérte Pünkösdfürdő pénztárának ablakát. A kerítések tövében honvédeink gyors kezekkel lapátolták az odahordott földet és le is dön-

Sok a veszély! Egyesült erővel a gáton az elsüllyedt dömperek kiemelésén is.

Kérünk tíz dömper

Július 15-én értesítést küldött a kerületi párt-végrehajtóbizottság, hogy az árvíz már Óbudát fenyegeti. Az árvízvédelmi szervek tíz dömperet kérnek segíteni. Félóra múlva már kilenc dömper el is indult. De nemsokára kivette azokat a tizedik is, amelyet vezető hiányában nem tudtunk azonnal küldeni. Csillaghegy is veszélyben.

A délután folyamán egyre növekedett a Duna szintje. A partmenti üdülők, csónakházak falánál volt az ár. Újabb tíz dömperet kértek segíteni. Vezető már nem volt. A G-35-ös és dömpereszerelők át-éreztek a helyzet súlyosságát és akik jogosítvánnyal rendelkeztek, vállalták a munkát.

Tököl is veszélyben

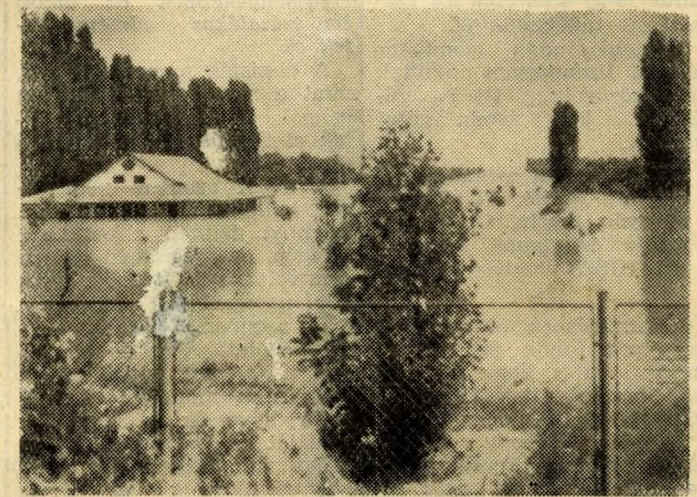
Ugyanezen a napon Tököl község határát is veszély fenyegette. Megmozdult gyárunk ifjúsága. Csepel teherautók egymásután gördültek ki a kapun, telve lelkes fiatalokkal, lapáttal kezükben. Elsőnek a vasöntőde fiataljai indultak.

menteni a már beérett, dús termést. Egész éjszaka hordták a kékéket, szedték a burgonyát, kaszálták a búzát és a lucernát, hogy ne vesszen oda. Volt is ok a sietségre. Óránként 9 centit emelkedett a víz szintje.

Tökölön a tanácsolás előtt álltak meg. Az egész falu ott küzdött már a gátakon. A nyulgát már csak 15 centiméteres emelkedésnek tudott ellenállni. Meg kellett emelni a gátat. A mi diszeseink együtt harcoltak. Zárt a honvédséggel, a Rébosi Mátyás Művek, a Csepel Autógyár és a környékbeli üzemek munkásaival. Egy traktor állandóan szántotta a határt és a meglazított földdel erősítették a nyulgátat. Délután 4 órakor kezdett alulról átszivárogni a gát. Ezt az is előidézte, hogy a rengeteg mezei egér meglazította a gátak szilárdságát. A helyzet veszélyessé vált. Felsőbb utasításra motorosfutár értesítette a hős védőket: a munkát leállítani! Az árterületet nem tudták megmenteni. Sikerült azonban meg-

Különösen kiváltak a munkában a 82-es és 81-es állomány fiataljai. Czinka József, Dévai Zoltán és Csik Imre őrséget vállaltak a főgáton. Tizenegy óra 10 perckor érkeztek meg őrhelyükre. Tizenegy óra 20 perckor már két helyen a meglazult gátat áttörte a vad folyó. Ezek a fiatalok menekülni már nem tudtak. Elkapta őket az ár. Amíg megérkeztek a mentőcsónakok, úszással mentették életüket. Megállta a helyét Szentkirályi Sándor, a 82-es állományból és Kishonti Lajos, aki a DISZ-bizottság szervezőtitkára. A nagygáton látták el a rendfenntartó őrség munkáját. Sikerült is a rendet fenntartaniok és a pánik-veszélyt elkerülni.

A lakosság pénzzel is jutalmazni akarta a fiatalok munkáját, ezt azonban ők nem fo-

A Nánási-úti kicsapott Pünkösdfürdőn az ár.

szen kúsztak fel a dömperek. Félméter mély kátyúk, emelkedők, többszáz méteren váltakoztak egymással. A dömper minden eresztékében reszegett, ropogott. Előre és hátra, jobbra és balra táncolt

gölték. Nemsokáig időztek itt a dömperek, két-három perccel csupán. Utána Moró József, Vágner György, Dömötör Albert és Domonkos Imre a többiekkel együtt már is folytatta körútját.

Albertfalvát fenyegeti a víz

Július 17-én reggelre a rádió ismét azt jelentette, hogy tovább emelkedett a Duna. A máskor oly békésen, simán fodrozó hullámok sárgáspiszkosan kavargtak Albertfalva határánál és azzal fenyegették, hogy elnyelik határát. Ismét megszólalt a hangosbemondó. Aki tud dömperet vezetni, azonnal jelentkezzen. Ekkor már nem volt jogosítványra sem szükség. Beck művezető csak kipróbálta a jelentkezőket és ha látta, hogy veszély nélkül elindíthatja őket, máris dömperet adott nekik és utána indultak a gátakhoz. Újabb tizenöt dömper segített itt, sőt Pünkösdfürdőről még ötöt átirányítottak ide. A dömperesek úgy dolgoztak, mint talán

még soha. A lakosság csodálkozott gépeink és vezetőink óriási teherbíróképességén. Ha a dömperek nem segítettek volna az árvíz csapásai sokkal komolyabb károkat okozhattak volna. Mikor ételosztásra került a sor a mentőoszlopok többi tagjai tiszteletteljesen átengedték az elsősegélyt a dömpervezetőknél. Csodálatos teljesítmények születtek. Lipóczy Ferenc és Farkas György 51 órát dolgoztak egyhuzamban. Kalmár Károly addig, amíg a gyakorlatlanabb vezetők egy fordulót csináltak, megtett másfelet is. Minden perc drága volt itt. Az ember küzdött a természet erőivel — és a harcból győztesen került ki. Sokan 50 fordulót is megtettek egy nap alatt.

A repasszáló dolgozói kitétek magukért

A Rómaiaparton öt óra alatt egy két kilométer hosszúságban teljesen új gátat varázsoltak. Az ekskavátorok szünet nélkül dolgoztak, annyira

siettek a vezetők. Ha egy-egy kocsi elromlott, a szerelők rögtön a helyszínen teremtek. Tíz dömpereszerelő éjjel-nappal ügyeletet tartott, hogy

vátor elromlott Halász Ernő és Nagy Antal, valamint a többiek saját maguk lapátolták fel a földet.

Nagy Antal egyébként a legújabb C-típusú dömperünkön ült. Az új dömper fényesen bevált. Haklik György, a repasszáló vezetője is embe-reivel együtt küzdött. Ha valamelyik elálmósodott, elfoglalta egy-két órára helyét.

Háromezer köbméter föld 24 óra alatt

Valóságos kis hegyet hordtak el a gépkocsik a partokra. Negyven dömperünk, amely résztvevett és most is résztvesz a harcban, naponta 3000 köbméter földet hord az áradat elé. Az óriási munka eredményeképpen legtöbb helyen sikerült a veszélyt a minimálisra csökkenteni. A szerelők nemcsak a szerelést végezték. Varga Ferenc elvtárs, mikor látta, hogy pillanatnyilag nincs munkája, dömperre pattant, vagy éppen a földet lapátolta. Valamennyien úgy dolgoztak, mintha saját kert-

jük alatt zúgott volna már a víz. Nemcsak a férfiak, hanem Petrik Miklósné is igyekezett helytállni. Bár dömper még nem vezetett, mégis rövid idő alatt begyakorolta magát és igyekezett férfiasan helytállni. Király János, sok országot bejáró traktorszerelőnk itt is az első között haladt. Fáradságot nem ismert és úgy dolgozott, mint ha ő is dömpervezető lenne. Papp Ferenc, aki a komáromi mentési munkáktól érkezett, Budapest védelmében is megállta a helyét.

Megjött a nehezen várt szállítmány, tovább tudjuk erősíteni a töltést.

A megáradt Bükkös-patak mellett

Megmozdult gyárunk Szabadságharcos Szövetsége is. Szombat délután 4 órakor két Csepel teherautó indult el Szentendre felé. A járási párt-végrehajtóbizottságon, ahol valóságos kis hadiszállás volt, azonnal a töltésre irányították őket. Rengeteg teherautó között érkeztek a vízpartra. Szentendrán, a Duna kanyarulatában a veszély különösen nagy volt. A helyzetet súlyosbította, hogy a gátak alacsonyok voltak. Szabadságharcosaink feladata volt, azokat körülbelül 50 centivel megemelni. Alig fogyasztották el

vacsoráikat, mikor újabb veszélyforrás ütötte fel fejét. A Dunába ömlő Bükkös-patak gátja áttört. Meg kellett erősíteni a gátat. A városban, ahol kihirdették a kivételes állapotot, mindenki körömszakadtáig harcolt az újabb veszély ellen. Márkus László kezét majdnem véresre törte már a lapát. Együtt dolgozott vele Simoncsics Sándor, Szenté János, de valamennyien oroszlánként küzdöttek. A munkát csak hajnalban, teljesen kimerülve hagyták abba, amikor a váltás megérkezett.

Gyárunkból naponta 250-300 ember a gáton

A párt, mint mindig a nép élére állt és sikerrel vezeti harcát. Bár az ellenséges elemek igyekeztek most is a zavarosban halászni. Egyesek a városban nyilván az „amerikai vízipatkányok” hazugságtól csöpögő rádióadásai nyomán azt híresztelték, hogy Budapestet nem lehet megmenteni, hogy a víz már a Rókus-kórháznál van stb. Ha meghallunk ilyen kijelentéseket, amelyek a valóságos szántsándékos elferdítésből erednek, erőiesen lépünk fel ellenük. Budapestet, ha fenyegette is az árvíz, népünk hősi ellenállása megakadályozta azt. Gyárunk párt-végrehajtóbizottsága és DISZ-bizottsága is mindent megtesz a mentés érdekében. Ejjel-nappal ügyeletet tartanak. Ha a felsőbb szervek erősítést kérnek azonnal indul egy szervezett munkacsapat a veszélyes helyre. Hétfő reggelig

427 fő vett részt a mentésben. Sokan két-három nap is kint voltak. Így átlagosan naponta gyárunkból 250-300 dolgozó és 40 dömper harcol együtt országunk dolgozóival, a honvédséggel és a szovjet hadsereg katonáival a veszély leküzdésére.

A veszélyt nem szabad lebecsülni. Ha a felsőbb szervek segítségét kérnek, azt haladéktalanul meg kell adnunk. Kedden reggel is 45 ember indult el gyárunkból. Sokan éjszaka itt bent dolgoztak a gyárban, de hajnalban a gátakra siettek.

A veszély még nem mult el. A Duna még országunk területén sok helyen árad. Ha segítségre lesz szükség, továbbra is úgy mint eddig, egyemberként teremjünk a gátakon, hogy megvédjük alkotó népünk eddigi nagyszerű eredményeit.

— Váhl Tivadar —

Daka Ernő dömperét ki tudja már hányszor megtölteni az ekskavátor.

Meleg kormányváltás. Több mint 24 órás szolgálat után Tarr Gyula művezető átadja a dömper váltójának. (Müller Zoltán felvétele.)